

ANATOLI'S KAART VAN HET
SNEEUWBOS

DE NOORDERLIJKE ZEE

DORP IN
HET OOSTEN

DE
LINDENBOOM

SMEJS
HOL

VURIGE VULKAAN

DE LAATSTE PIJL VAN
PRINSES NASTASJA

GROENE
BAAI

VISSERSHUT

HET
BERENHOL

HET VERVALLEN
KASTEEL

DE BLAUWE BERG

HET
BEVROREN
SCHIP

DORP IN
HET NOORDEN

GROTE BEVROREN RIVIER

Voor mijn echtgenoot Nick en onze jongste welp Eartha.
Voor het vasthouden van mijn hand in het bos.

Eerste druk, 2020

Oorspronkelijke titel *The Girl Who Speaks Bear*

Copyright tekst © 2019 Sophie Anderson

Copyright illustraties © 2019 Kathrin Honesta

First published in the UK in 2019 by Usborne Publishing Ltd., Usborne House, 83-85 Saffron Hill, London EC1N 8RT, England. www.usborne.com

Copyright vertaling © 2020 Pauline Michgelsen / Uitgeverij Volt

Omslag BAQUP

Omslagbeeld Kathrin Honesta

Binnenwerk Marieke Oele

ISBN 978 90 214 2160 5 / NUR 283

www.uitgeverijvolt.nl

Het
★
meisje
dat met
beren
praatte

SOPHIE ANDERSON
VERTAALD DOOR PAULINE MICHGELSEN

‘VOLT

PROLOOG

Ik herinner me de berin. Mijn gezicht tegen haar warme buik. De enorme harige ledematen die me beschermden tegen de bijtende sneeuw. Ik herinner me haar diepe, ronkende gesnurk in de stille winter en de wolkjes van haar ademhaling die naar bessen en dennenappels roken.

Mijn pleegmoeder Mamotsjka zegt dat ik een jaar of twee was toen ze me voor het berenhol vond. Dat ik in mijn blootje in de sneeuw stond, maar warme roze wangen had en een enorme glimlach. Ik kwam op haar af, strekte mijn armen naar haar uit en maakte een zacht blaffend geluid. Mamotsjka tilde me op, ik legde mijn hoofd op haar schouder, sloeg mijn benen om haar middel en viel in slaap. Mamotsjka zegt dat ze meteen wist dat we bij elkaar hoorden. Maar als ik niet weet waar ik vandaan kom, hoe weet ik dan waar ik thuishoor?

Mamotsjka keek in de grot om te zien of ze iets kon vinden over mij of mijn ouders, maar een grote berin hield haar winterslaap en Mamotsjka wilde haar niet storen. Ze sloop weg en droeg me naar haar huis aan de rand van het Sneeuwbos.

Ik vind het heerlijk bij Mamotsjka. Ze is de beste moeder die ik me kan wensen. Maar ik denk vaak aan de berin. Of ze me nog herinnert. Of ze me misschien zelfs mist. Ik denk bijna net zo vaak aan haar als aan mijn echte ouders. De ouders die me in het bos zijn kwijtgeraakt – of hebben achtergelaten.

Ooit hoop ik het verhaal over mijn verleden te vinden. Hopelijk is het een mooier verhaal dan dat ik als ongewenste baby ben achtergelaten. Ik hoop dat het een sprookje is, een wonderbaarlijk sprookje dat verklaart wie ik ben, en waarom ik anders ben, waarom ik de bomen geheimen hoor fluisteren en waarom het bos me altijd naar zich toe trekt.

HOOFDSTUK EEN:

YANKA DE BEER

Ze noemen me Yanka de Beer. Niet door waar ik gevonden ben – dat weten maar een paar mensen – maar omdat ik zo groot en sterk ben.

Ik toren boven alle andere twaalfjarigen uit, en boven de meeste volwassenen. En ik ben sterker dan iedereen. Sterker zelfs dan de ijshouwers en de houthakkers en de paar jagers die dapper genoeg zijn om het Sneeuwbos in te gaan.

Er wonen in dit dorp aan de zuidrand van het bos ongeveer honderd mensen, en op dit moment zijn die allemaal samengepakt op het dorpsplein omdat ze het feest van morgen voorbereiden.

De sneeuw fonkelt en de lucht bruist van opwinding. Zes maanden lang zat het dorp gevangen in de felle winterkou. Maar morgen begint het Grote Smelten. De Grote Bevroren Rivier zal ontdooien, en de witte deken zal van het Sneeuwbos verdwijnen. Dan kan ik weer

tussen groene bomen lopen – niet te ver want dan wordt Mamotsjka ongerust – maar alleen al het idee weer onder wuivende wilgen en roezemoezende dennen te staan, doet mijn wangen tintelen van blijdschap.

Als ik het plein oversteek vragen mensen of ik kan helpen. Ik houd houten balken omhoog voor de timmerlieden die het podium opbouwen voor de voorstelling. Ik help palen in de bevroren bodem te draaien voor de klimwedstrijd. Ik trek krakende sleeën omhoog van de bevroren rivier, vol ijsblokken voor het ijsfort. Dat fort is al zo hoog als het dorpshuis, maar de kinderen blijven de glimmende muren op klauteren om het nóg hoger te maken.

Eindelijk ben ik op het midden van het plein waar mijn beste vriend Sasja het vreugdevuur opbouwt.

‘Ha Sasja,’ zwaai ik.

‘Ha Yanka.’ Sasja lacht terug vanonder zijn grote bontmuts. We zijn beste vrienden sinds de keer dat ik hem uit een brandnetelbos heb getrokken. Drie was ik toen, en hij vijf. Ik wreef hem in met zuring en vroeg of hij met me in een boom wilde klimmen. Volgens Mamotsjka was dat de eerste keer dat ik sprak.

Sasja heeft lange, dunne benen als een reiger en tot deze winter waren we even groot, maar sinds mijn laatste groeispuurt steek ik een kop boven hem uit. Ik had nooit

gedacht zo groot te worden en ik weet niet of ik er ooit aan zal wennen.

‘Zullen we deze samen dragen?’ vraagt Sasja, terwijl hij een omgehakte boom een stukje optilt.

‘Die kan ik alleen wel aan.’ Ik zwaai hem over mijn schouder en voel mijn voeten dieper in de sneeuw zakken. Sasja pakt een dunner stammetje en samen wankelen we naar de brandstapel.

Vanja, het jongste neefje van Sasja, komt aanrennen met zijn armen vol takjes. ‘Je bent zo sterk als een beer, Yanka!’ roept hij, terwijl hij met grote, stralende ogen naar me opkijkt.

Ik leg de stam glimlachend op de brandstapel. Ik vind het niet erg dat mijn kracht met die van een beer wordt vergeleken. Niet echt. Maar het herinnert me er wel aan dat ik anders ben, en niet alleen omdat ik zo groot en sterk ben.

Iedereen in het dorp is hier geboren, net zoals hun ouders en grootouders. Ze dragen bontjassen die hun overgrootvaders al droegen en ze slapen onder dekens die hun overgrootmoeders hebben gebreid. Ik weet niet waar ik geboren ben, of wie mijn echte ouders zijn, of hoe ik in een berenhol ben beland. Dat niet-weten voelt als een gat in mijn binnenste dat elk jaar een stukje groter wordt.

Ik leg nog een stuk hout op de stapel en verjaag de

winterse gedachten. De brandstapel is al gauw even groot als ik en ik glimlach als ik aan de warmte denk die er morgen vanaf zal komen.

Sasja staat te lachen met een groepje kinderen die van het ijsfort zijn afgeklimmen. Hij heeft zijn muts in zijn handen en zijn pluizige haar staat alle kanten op. Ik ken iedereen in het groepje. Er wonen maar twintig kinderen in het dorp en we zitten allemaal sinds altijd op dezelfde school, dus ik zou me niet ongemakkelijk moeten voelen. Maar ik struikel als ik op ze afloop en lach zenuwachtig. Niemand lijkt het te merken. Misschien omdat ze druk plannen aan het maken zijn voor morgen. Of misschien omdat mijn hoofd zoveel hoger zit dan dat van hen. Ik maak mijn rug krom en zak door mijn knieën, maar ik pas er nog steeds niet bij. Ik voel me een koekoeksjong in een nest winterkoninkjes.

De bleekgrijze lucht wordt donkerder en de vorst bijt weer toe. De winter is misschien bijna voorbij, maar de lentewarmte lijkt nog ver weg. Zo gaat het altijd: sneeuw die smelt in de zon, bevriest weer in de schemering zodat de nachten ijzig koud zijn.

Er fladdert een goudvink langs, zo dichtbij dat ik zijn veren langs mijn wang voel strijken. Hup, en weg is hij, naar het bos. Ik zie alleen wat sprietige boomtoppen vanaf hier, maar ze voelen als dikke touwen die aan mijn

hart trekken. Ik ben al bijna op de top van de heuvel die vanaf het dorp omhoogloopt als ik merk dat ik van de anderen ben afgedwaald.

Sasja haalt me in en geeft me een stomp, terwijl hij naast me gaat lopen.

‘Waar heb ik dat aan verdiend?’ Ik stomp zo zacht mogelijk terug, maar hij wankelt even op zijn benen.

‘Voorsprong krijgen.’ Sasja haalt de ijzers tevoorschijn die hij aan zijn laarzen kan klikken zodat het schaatsen worden. ‘Wedstrijdje tot mijn huis?’

‘Ja!’ roep ik enthousiast, maar dan herinner ik me waarom ik geen schaatsschoenen draag: ik ben deze winter al uit drie paar gegroeid en ik wil niet dat ze nog een paar moeten maken. Dat snelle groeien maakt me bang, het gaat zoveel harder dan vroeger dat mijn benen er’s nachts pijn van doen. Ik frommel aan mijn jaszakken en mompel dat ik de ijzers vergeten ben.

‘Alweer?’ kreunt Sasja.

‘Ik vind het niet erg als je zonder mij schaatst.’ Vanaf de heuveltop bedekt een laag ijs het pad, het loopt omlaag tot Sasja’s huis en dan verder tot de voordeur van Mamotsjka en mij. Ik weet dat Sasja het heerlijk vindt om over het ijs te glijden, sierlijk als een zwaluw in zijn vlucht. Maar hij bindt de ijzers niet onder.

‘Laten we dan door het bos gaan.’ Sasja springt naar

de knoestige oude iep waar we als kind in klommen. Hier begint een pad dat tussen de bomen en rond onze tuinen loopt. Ik neem altijd het liefst deze weg en Sasja weet dat. Ik word er warm van. Sasja is echt mijn beste vriend.

Zodra je het Sneeuwbos in stapt, kom je in een andere wereld. Tussen de hoge, hoge bomen voel ik me klein. Mijn gedachten tintelen en mijn zintuigen komen tot leven. Soms voel ik me in het bos zo dicht bij het verhaal van mijn verleden dat ik het bijna in de wind kan horen.

‘Verheug je je op het feest?’ vraagt Sasja met glinsterende ogen.

Ik knik en denk aan alle dingen die ik leuk vind aan het feest: de spelletjes, de muziek, de voorstellingen, de wedstrijden op de vers bevroren sleeheuvel met Sasja, en door het vuurdoolhof naar Mamotsjka rennen.

Er is geen echt vuur in dat vuurdoolhof. Er hangen grote zijden doeken boven het podium, die zo geknipt en gekleurd zijn dat het vlammen lijken. Aan het eind van de nacht rent iedereen erdoorheen en lacht wanneer ze in de doeken verward raken of verdwalen en uiteindelijk komt iedereen eruit tevoorschijn met gezichten die gloeien als sintels in het vuur.

Toen ik er voor het eerst doorheen liep – ik was een jaar of drie, vier – was ik bang, dus Mamotsjka stond aan de andere kant en liet zien hoe ik moest lopen. Ik ben nu

niet meer bang, maar Mamotsjka staat er nog altijd.

‘Ik wil vooral de belegering naspelen,’ straalt Sasja. ‘Heb je gezien hoe hoog het ijsfort dit jaar is?’

‘Hoger dan het dorpshuis,’ mompel ik, afgeleid door de geluiden van het bos. Ik duik onder een tak door en sneeuw glibbert langs mijn nek.

Het bos heeft stemmingen, en op dit moment is het rusteloos, met die druppelende sneeuw en ritselende vogels en dieren die bomen in klimmen of door sneeuwtunnels rennen.

Sasja praat verder over alle spelen, maar het lukt me niet te luisteren. Ik sta op scherp, alsof het bos me iets wil vertellen.

‘Yanka?’

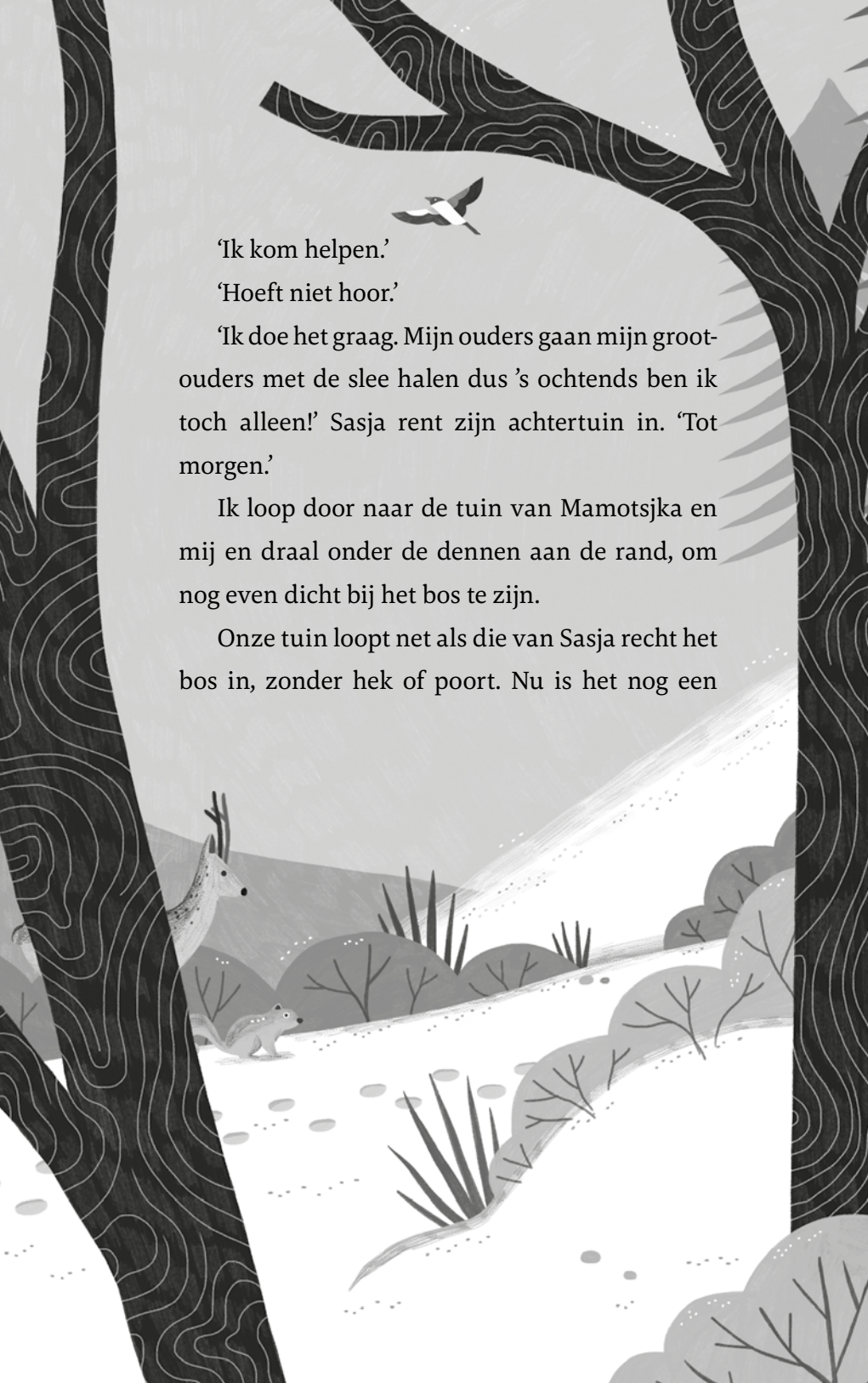
‘Sorry. Wat zei je?’

‘Was je weer naar de bomen aan het luisteren?’ zegt Sasja glimlachend. ‘Hebben ze je al verteld wie je bent?’

Ik voel dat ik bloos. Sasja en ik hebben elkaar altijd alles verteld, maar nu zou ik soms willen dat hij niet zoveel van me wist, dat ik dingen hoor in het bos bijvoorbeeld, en hoe vaak ik denk over mijn verleden.

‘Zal ik je morgen komen ophalen?’

‘Ik help Mamotsjka om haar spullen naar het plein te brengen en de kraam in orde te maken. We gaan zo gauw het licht is.’

‘Ik kom helpen.’

‘Hoeft niet hoor.’

‘Ik doe het graag. Mijn ouders gaan mijn grootouders met de slee halen dus ’s ochtends ben ik toch alleen!’ Sasja rent zijn achtertuin in. ‘Tot morgen.’

Ik loop door naar de tuin van Mamotsjka en mij en draal onder de dennen aan de rand, om nog even dicht bij het bos te zijn.

Onze tuin loopt net als die van Sasja recht het bos in, zonder hek of poort. Nu is het nog een

effen stuk sneeuw, maar na het Grote Smelten spitten we de aarde om en planten we zaadjes. Als de lange zomerdagen komen, barst het van de kleuren: vruchten, bloemen en honderden kruiden waar bijen en vlinders boven dansen.

Mamotsjka leeft van de kruiden. Ze oogst ze, droogt ze, vermaalt ze en maakt er allerlei geneesmiddelen van. Als ik niet lekker ben, heeft ze altijd een middeltje of een drankje om me beter te maken. Deze winter heeft ze zelfs speciaal voor mij een zalfje gemaakt, toen ik zei dat mijn voeten pijn deden van het snelle groeien.

De mensen zeggen dat Mamotsjka alles kan genezen – ze zou zelfs kunnen zorgen dat de hemel bij zons-
ondergang niet meer rood ziet van het bloed – omdat ze de wijsheid van het Sneeuwbos in zich draagt. Zo voelt ze ook: wild en zacht tegelijk. Haar handen zijn zacht maar sterk, als nieuwe boombast. Haar haren zijn even donker als de schaduw tussen de dennen. En ze ruikt zo zoet als lindebloesem.

Toen Mamotsjka jonger was ging ze diep het bos in om kruiden en bessen te zoeken voor haar middeltjes. Zo heeft ze mij bij het berenhol gevonden. Maar nu gaat ze het bos niet meer in; ze blijft in het dorp en kweekt alles in haar tuin.

Net als alle andere dorpelingen zegt ze dat het ge-

vaarlijk is in het bos, en dat haar belangrijkste taak is te zorgen dat ik veilig ben. Ik wou dat ze me ietsje verder liet gaan, maar ze zegt dat ik kan verdwalen of bevriezen of worden aangevallen door de wilde dieren die tussen de bomen sluipen.

Uit mijn ooghoek zie ik iets rozeroods. Nog zo'n dikke, ronde goudvink. Ik glimlach naar hem, voel in mijn jaszak en haal er een paar zonnebloempitten uit. Die heb ik altijd bij me voor de vogels. Ik leg de pitten op de platte palm van mijn hand en strek hem uit. Zachtjes fluit ik een treurig melodietje.

De goudvink houdt zijn kopje scheef, schuift een stukje omlaag en springt fladderend op mijn hand.

‘Yanka!’

Mijn adem blijft even steken. Ik weet zeker dat de goudvink mijn naam zei.

‘Yanka!’ herhaalt de vogel. ‘Yanka de beer! Kom terug naar het bos!’

Ik staar de goudvink met open mond aan. Zijn woorden klinken als vogelgezag, en toch kon ik ze verstaan. Ik buig me voorover en hoop dat hij nog iets zegt.

Maar kleine pootjes klimmen langs de binnenkant van mijn rendierbontjas en onze huiswezel Muizenval duikt vanaf mijn schouder recht op het vogeltje af.

De goudvink kan maar net op tijd wegvliegen en Muizenval landt op mijn lege hand. De zonnebloempitten dwarrelen omlaag. Muizenval draait zich om mijn pols, kijkt me zonder een greintje schuldgevoel aan en likt zijn lippen.

Ik kijk hem streng aan en schud mijn hoofd. 'Ik wou dat je de vogels die ik voer met rust liet. Heb je niet genoeg aan de muizen in huis?'

Muizenval schudt zijn vacht op, laat zich op de grond vallen en rent de tuin door, een koperrode flits in de sneeuw. Zijn vacht wordt 's winters niet wit, zoals die van andere wezels, omdat hij bij onze haard slaapt.

Mamotsjka tikt tegen het keukenraam. 'Sbiten?' vragen haar lippen, terwijl ze mijn gele lievelingsbeker omhooghoudt. Ik knik lachend. Alleen al de gedachte aan de hete honingdrank maakt me warm.

Ik kijk of ik de goudvink nog zie, maar hij is weg. Ik heb het verzonnen, zeg ik tegen mezelf, maar in mijn hart weet ik beter. De boomtoppen fluisteren en de sneeuw druppelt geheimen. Het bos trekt harder aan me dan ooit. Ergens, diep in het donker tussen de bomen, ligt het geheim van mijn verleden.

Mijn hart klopt razendsnel, mijn tenen kriebelen. Ik stamp de sneeuw van mijn laarzen en klop hem van me jas, maar het rusteloze gevoel in mijn benen kan ik niet

afschudden. Als de voordeur achter me dichtslaat hoor ik de goudvink weer, ver weg.

‘Yanka de beer! Kom terug naar het bos! Hier hoor je thuis!’